

DONAȚII

La Muzeul colecțiilor de artă sînt expuse lucrări din donația Ligia și Pompliu Macovel. Cum în aceste luni, petrecute într-o lume post-revoluționară, arta (eventual, pentru unii, doar artă) a trecut într-un "joc secund", fără să fie neapărat și mai pur, invitația în fața "frumosului" nu poate fi decît binevenită. Iar puținii dispuși și disponibili (avînd chef, adică, poate, puțin "cheffii" - cîndva o postură nu chiar incriminatorie) vor fi răsplătiți pe deplin. Măcar pentru o suită întregă de creații semnate de maeștri precum Jean Al. Sterladi și Theodor Pallady. O lume recreată de artiști, trăgînd trecutul în prezent, prelungind efemerul în eternitate. Ni se oferă șansa să ne autopăcălim cu forme și proporții, nuanțe și culori. Oamenii de altcîndva, stări, fizionomii, peisaje, "parfume tari". Fără să devenim mai buni, o clipă ultimă de urît. Ceea ce se clamează cu voce tare într-o societate de tranziție ține, cumva, de alterarea din interior. Uneori e prea tîrziu și inutil. Poate, totuși, merită să încercăm. Cum să te bucuri cînd vezi la "gazetă" recomandările făcute de domnul general Iulian Vlad unor contemporani? Ți se face barba mălucă. Adică domnul acela care vorbea francezește cu r, atît de distins, și zîmbea, prezentînd la Cerbul de aur de acum douăzeci de ani pe Yves Montand, nu e decît (un fel de a spune!) un "tovarăș de nădejde" căruia i se pot încredința "sarcini deosebite"? Chiar așa? Chiar așa. Urîtă, lumea asta de dincolo de muzee. Și atunci ce să facem, să ne atîrnăm singuri pe pereți ca să ne admire turlștii străini dornici de artă? Dracul o fi el negru și ticăloșile multe. Telegraful "bate" în continuare știri senzaționale care satisfac curiozitatea noastră - informațională, afectivă, temperamentală - atîta vreme ținută sub obroc. Poate într-o bună zi ne vom sătura și de noutăți și de senzațional. Și vom reveni în casa profesorului-colecționar George Oprescu din Cotroceni sau în casa Melik de pe Spătarului, ca să ne bucurăm de cele opt sute de desene ale lui Pallady din colecția Răut. Al cărui nume capătă și chip într-un desen de Sterladi. Arta produce insomnia dar și satisfacții. Precum atît de

EXPOZIȚIA TINERETULUI

Piața Universității... Teatrul Național... etajul IV. Acesta este drumul către ceea ce am putea numi o autentică manifestare de forță creatoare a tinerei generații de artiști plastici din România. Organizată într-un spațiu vast (căruia i s-a dat în sfîrșit o întrebuintare potrivită), expoziția prezintă o multitudine de lucrări de pictură, sculptură, grafică, artă decorativă, mergînd chiar pînă la sugestii de elemente scenografice, de o mare diversitate de viziune și limbaj plastic. Trecînd din sală în sală pentru a stabili un prim contact și aruncînd prima privire, cea de ansamblu, se degajă aproape imediat senzația unei chemări, o chemare spre aprofundare, sentiment pe care numai lucrurile adînci, de conținut, îl pot trezi. Chiar dacă nu a existat o selecție propriu-zisă a lucrărilor, fiecare dintre ele reușește să se constituie într-un univers în sine, care povestește prin limbajul său specific despre autorul ei, despre lumea în care și pentru care a fost creată.

Începînd cu sculptura, putem remarca modul variat de soluționare plastică a concepției artistice. Prin diversitatea materialelor folosite (piatră, lemn, metal, gips), uneori combinate în mod neașteptat și sugestiv, sau completate cu tente de culoare, se construiește o lume populată de forme diverse ce transmit privitorului, printr-un impact rapid, mesajul lor. Este cazul majorității lucrărilor de sculptură din care citez din păcate doar o mică parte: pe cea a lui Alfred Dumitriu - "Martir", cu mișcarea sa ce pornește elansat, dar se frînge trunchiindu-se dureros, cele trei lucrări ale lui Alexandru Ciutoreanu - "Lăcaș", "Lăcaș II" și "Hora sferelor", ce au ca punct comun structura circulară, cu ecouri reverberate de detalii, și Darie Dup cu "Arlechin" și "Eroul". De asemeni Dan Mîndrescu abordează pe lîngă sculptura în ronde-bosse și relieful - "Eliberare" și "Întoarcere în timp", iar Mihai Docea își afirmă prin intermediul unui excelent portret - "Destin" - capacitatea de exprimare plastică a unui bogat conținut ideatic. Costel Iacob, prin articularea ingenioasă a pieselor de ceasornic, alcătuiește lucrări interesante, de un farmec inedit - "Pasăre", "Pește" și "Uzina de timp".

În ceea ce privește pictura, surprizele sînt extrem de plăcute, dacă ținem seama de îndrăzneala compozițiilor și a paletelor coloristice întrebuintate fără sfieli artificiale și în general de vigoarea și forța de penetrație vizuală de care dau dovadă lucrările expuse. Desfășurate pe suprafețe mari, echilibrate și susținute armonios, șarpantele - geometrică și cromatică - par a coexista în mod vital (Gh. Ilea - "Obiecte", Cristian Neagoe - "Recluziune"). Sînt de asemeni prezente lucrări caracterizate prin mare rafinament cromatic, în zonă rece sau caldă, sau construite pur și simplu din griuri colorate cu un puternic și singular accent de culoare (Adriana Boerescu - "Lămii și scoică"). Diversitatea tehnicilor picturale abordate se exemplifică și prin picturile pe sticlă cu evidente accente grafice (Mihaela Bedivan - "Compoziție I" și "Compoziție II" și Maria Constantinescu - "Paravan" și "Triptic"). Colajul ocupă un loc aparte în gama tehnicilor abordate, ajungînd uneori la performanțe de mare rafinament vizual (Cristian Zamfirescu - "Compoziție").

incisiva Audiție a lui Andrei Șerban. Nu este un simplu tablou de Nicolae Grigorescu, nici o secvență dintr-o anchetă parlamentară, ci un spectacol de la Național. Comisarul domnului Dumitru Solomon vor radiografia în amănunțime și prețui cum se cuvine valoarea artistică a spectacolului. Pe noi ne-a Impresionat dintr-un punct de vedere mai puțin teatral: o anume bucurie de a juca, de a trăi scenic, de a fi actor. Prospețime și entuziasm, dar și ambiție, "răutate" - în sensul bun și, mai ales acum, necesar al cuvântului, dorința de a arăta I'm the best! Parcă mal prindem puțin curaj. Așa cum doar lucrările deja consacrate și expuse în muzee și-l pot transmite. Dialogul acela subteran între "producătorul" și "beneficiarul" operei de artă. (Oare cum ar suna o suită simfonică cu titlul Privatizarea sau un tablou Piața liberă?) Acești tineri - de data aceasta chiar și biologic - sufletește ne oferă o undă de speranță. Ceva se poate urni din loc. Nu doar pe scenă, nu doar în spectacolele Teatrului Național. Poate și acasă, pe stradă, la locul de muncă, în noi înșine. Poate clopotele nă bat pentru Mitică ci pentru fiecare dintre noi. E greu să ne schimbăm peste noapte, după ce decenii, poate chiar secole, panotarea în expoziții și în muzeele mentalităților nu a fost cea mai judicioasă. Am vrea să rupem un lung lanț al suspiciunilor, neîncrederii, lipsei de orizont, egoismului, meschinăriei. Nu amănutele tehnice ale Audiției sînt cele mai importante. Ci freacă subteran al vieții (artistice în orice caz) care pulsează și încearcă să ne și convingă că nu am murit cu adevărat. Și așa, pe nesimțite, mal un tablou - la "colecții", mai multe - la Național, sau acte întregi trăite aievea întregind o schiță a speranței. Adevărata operă de artă ajută sinceritatea, întărește complicitatea dintre oameni, nota, prin Carnete, Camus. Dar noi uităm totul prea repede. De aceea sîntem nevoiți, ca un blestem al sortilor, să luăm mereu lucrurile de la început. Adică în Fanarul expoziției lui Done Stan de la Simeza. Cine a vizitat-o poate trage singur învățăminte. Cine nu, să-și inchipuie.

BEDROS HORASANGIAN

1990

Alături de pictură și sculptură, de fluxul energetic pe care-l degajă acestea, grafica aduce o completare a conținutului de idei în sensul îmbogățirii și aprofundării acestuia (Mihaela Bedivan - "Compoziție", Alina Roșca - "Pagini de istorie", Ecaterina Orbulescu - "Casalom I").

Arta decorativă evoluează în cazul de față de la tapiserie și panou decorativ, la obiecte de ceramică și sticlă. Realizate din texture diverse, îmbinate cu gândul precis de a sugera o idee anume, tapiseriile reușesc, în ciuda concreteței lor tactile, în ciuda fibrei vizibile, să fie și apă și vînt și floare și timp. E minunat cum un petec de material își poate depăși propria ființă pentru a se transforma în altceva, atît de diferit de ceea ce a fost înainte ca artistul să-l fi "modelat" cu mintea, sufletul și mîinile sale (Gabriela Beja - "Lanuri", Vasile Dobre - "Ferestre", Lucia Pușcașu - "Întîmpinare")

Sticla - material ce oferă atît de multe posibilități de exprimare - este folosită cu ingeniozitate de artiști ca: Ion Tămăian, Laurențiu Anghelache și Cristina Iliescu. Voința artistului de a da formă gîndului său e poate mai vizibilă aici, avînd în vedere fluiditatea și maleabilitatea sticlei, a cărei masă se mulează lent pe gîndul și voința artistului. Uneori combinația cu bronzul aduce lucrărilor aflate în expoziție un plus de originalitate. Sticla optică realizată de Cătălin Hrimiuc se dovedește și de această dată o perpetuă sursă de contemplare.

Părăsind incinta expoziției, vizitatorul rămîne încă mult timp sub impresia ei și nu poate să nu constate energia, bogăția și diversitatea pe care aceasta le conține. Tînăra generație de plasticieni români se situează fără dubiu în rîndul artiștilor europeni contemporani și chiar, fără falsă modestie, în primele rînduri ale acesteia. Spun acest lucru gîndindu-mă la potențialul creator pe care-l are, la diversitatea tehnicilor pe care le abordează, la maturitatea artistică la care a ajuns, la o vîrstă cînd poate un artist abia se formează. În esență, expoziția este în primul rînd rodul unui act de puternică voință creatoare, născută și susținută de personalitatea fiecărui artist, în virtutea forțelor sale intuitive. Ea dovedește temeinicia valorilor interioare ale acestei generații de artiști care a lucrat continuu, fără a aștepta, cum e cazul altor domenii, așa-zisul moment prielnic pentru a-și începe o activitate care s-o reprezinte cu adevărat. Avînd în vedere faptul că majoritatea lucrărilor sînt datate '84, '86, '87, '88 '89 este evident curajul exprimării unui gînd autentic, fără a ține seama de restricțiile înconjurătoare.

Este încă un merit, care poate ar trebui pus în fruntea celorlalte, avînd în vedere că el a fost motorul care a ținut conștiințele treze, făcînd posibile schimbările în care am fost angrenați.

IRINA TAPALAGĂ